

Автор статті:

Ольга Блонська,

студентка

ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»,

володарка 2 місця у номінації

«Наукові роботи»

Науковий керівник:

Ярослава Ігорівна Юрків,

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри соціальної педагогіки

ДЗ «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ З МОЛОДИМИ СІМ'ЯМИ В УМОВАХ МАЛОГО МІСТА

Для вивчення ситуації в сім'ї та виявленні на цій основі оптимальних напрямів роботи з нею було опитано 50 молодих сімей м. Луганська.

За отриманими даними виявлено, що у молодих сімей найбільше проблем виникає з матеріальних, житлових питань та відносин з батьками (58 %), матеріальної залежності від батьків (29,4 %), чоловік мало часу приділяє дружині (8 %), ніяких проблем не виникає у 4,6 % сімей.

Сучасну молоду сім'ю найбільше турбують такі питання, як: підготовка до народження та виховання дитини та її освіта (36,5 %), придбання власного житла (40 %), працевлаштування одного із подружжя (11,3 %), економічні негаразди нашої держави (8,7 %), ніякі проблеми не виникають (3,5 %).

Для вирішення своїх проблем та покращення життя своєї сім'ї молоді сім'ї хотіли б скористатися порадами таких спеціалістів: сімейного психолога (58,3 %), юриста (29,4 %), педіатра та економіста (9,6 %), консультації не потрібні (2,7 %).

Більшість молодих сімей, які проживають у м. Луганську, живуть окремо від батьків (43,7 %), з батьками чоловіка (40,2 %), з батьками дружини (16,1 %). Ці сім'ї мають хороші відносини з батьками (50,7 %), непогані (23,4 %), погані з батьками чоловіка (25,9 %).

У наш час у відносинах між молодим подружжям найбільш важливими є: кохання та дитина (8,3 %); взаєморозуміння, повага, довіра (41,7 %); взаєморозуміння та підтримка (16,7 %); взаєморозуміння (33,3 %).

На думку опитаних, більшість розлучень виникають через зраду, матеріальні проблеми (41,7 %); матеріальну нестачу та відсутність взаєморозуміння (28,1 %); недовіру, збайдужіння в почуттях (30,2 %). Складовими щасливого шлюбу для них є взаєморозуміння серед членів подружжя (57 %); гармонія в сексуальних стосунках та подружжя вірність (22 %); матеріальне благополуччя (33,3 %).

За результатами опитування молоді сім'ї задовольняє матеріальний стан (22,7 %); частково задовольняє (37 %); не задовольняє (40,3 %).

У процесі вивчення реальної ситуації в молодих сім'ях враховувались психологічні критерії оцінювання сімейної ситуації, запропоновані Ф. Душком:

1. Критерій впевненості чи невпевненості. Цей критерій характеризує здатність членів сім'ї реалістично сприймати дійсність, приймати життя в усіх проявах не виключаючи труднощі та страждання, любити життя і відчувати себе частиною ширшої системи (сім'ї, соціальної групи, держави).

2. Образ сімейного „Ми” і „Я” кожного із членів сім'ї. Це є уявлення про себе та власні можливості впливати на життя, ставлення до себе. Продуктивній адаптації до життя відповідає уявлення про себе, як про впевнену людину. Не продуктивна адаптація (або захисна) до життя пов'язана з уявленням про себе, як про маленьку слабку істоту.

3. Уявлення про те, що можна та чого не можна очікувати від людей у важкій ситуації та ставлення до інших. Продуктивній адаптації відповідає уявлення про позитивну природу людини, ставлення до інших людей як до рівних собі, здатність звертатись до них з проханням про допомогу у важкій ситуації. Непродуктивна адаптація відповідає уявленню про інших людей як про небезпечних, ворожих та відкидається можливість звертатися до них за допомогою.

4. Характер активності у складній ситуації та її спрямування. При продуктивній адаптації активність спрямована на розв'язання суперечностей. При непродуктивній адаптації активність має захисний характер [1].

Також варто виділити психологічні проблеми: взаємозалежність членів сім'ї, проблеми розвитку дитини в сім'ї. Всі проблеми не являються безпосереднім об'єктом соціально-педагогічної роботи, але соціальний педагог повинен орієнтуватися в психології, для того, щоб краще розуміти проблеми сім'ї.

Ми виокремили наступні найбільш розповсюджені техніки психолого-педагогічної підтримки, що використовуються фахівцями в роботі з молодими сім'ями.

1. Вербалізація емоційних станів. Соціальний педагог просить розповісти, познайомити з проблемами сім'ї, стосунками з соціальним оточенням, змалювати своєрідну картину теперішнього сімейного життя.

2. Програвання ролей один одного. Ситуація включає певну сукупність дій при консультуванні щодо налагодження стосунків. Соціальний педагог може звернутися з пропозицією спробувати програти роль іншого члена

сім'ї: пояснити, як це зробити, переконати членів сім'ї в необхідності зробити над собою зусилля та виконати те, що він пропонує.

3. Інструкція (порада). Це пропозиція стосовно якоїсь дії. Соціальний педагог, що консультує родину зазначає, що потрібно зробити для того, щоб сім'я досягла своїх цілей.

4. Опосередковане сімейне спілкування. Полягає у запровадженні в звичні уставлені сімейні стосунки якихось важливих нововведень, які мають на меті здійснити корекцію стосунків у бажаному напрямі [2].

На початку роботи доцільно використати сімейні обговорення, які допоможуть звузити коло сімейних проблем. Таке узагальнення досвіду психологічної та соціально-педагогічної роботи з молодими сім'ями, з одного боку, дозволило нам об'єднати всі прогресивні доробки в єдину технологію експериментальної діяльності, а з іншого – виявити потребу в подальшій розробці й удосконаленні змісту, форм і методів соціально-педагогічної роботи з молодими сім'ями.

Таким чином, вивчення сучасного стану молодих сімей та соціально-педагогічної роботи з ними в м. Луганську дало змогу виділити такі основні проблеми: подружні конфлікти; погані взаємостосунки; формування статево-рольової ідентифікації; слабка організація дозвілля; педагогічна та соціально-психологічна неготовність батьків до виховання дітей; одноманітність та недостатня розвиненість змісту (напрямів), форм і методів психологічної та соціально-педагогічної роботи з молодими сім'ями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Молодожены / под. ред. В. А. Сысенко. – М. : Мысль, 1985. – 321 с.
2. Соціальна підтримка сім'ї. Комплексні програми центрів ССМ /
3. Г. Зайцева, І. М. Трубавіна. – К. : УДЦССМ, 2001. – 217 с.